

En bekvämare vardag

En tidning från Söderhamn Nära med information om

Renhållning

Stina fixar både häst och lastbil

Kretsloppsplanen är på plats

Nu blir debiteringen rättvisare

Avfall engagerar alla

Det finns en fråga som alltid engagerar. Oavsett om det är i slott eller koja, så har alla en åsikt när det kommer till avfall, sopor och renhållning. Så har det alltid varit och så kommer det med all sannolikhet att förbli.

Testa själv vid nästa middagsbjudning eller släktträff att fråga vad man

har för tankar om avfall. Släng ut det som en öppen fråga och jag lovar att diskussionen är i full gång. Räkna med starka åsikter om hur källsortering ska fungera, vad som händer med allt insamlat material, vem som bör bära ansvaret för förpackningar, om skatt på plastpåsar gör nytta, om det ska vara kommunalt insamlingsansvar på returpapper, eller egentligen vad som helst som rör sopor och renhållning.

Listan på samtalsämnen kan göras lång men en sak är säker och det är att åsikterna är många och engagemanget stort. Det som är glädjande i sammanhanget är att allt fler anser att en väl fungerande renhållning och återvinning är en mycket viktig samhällsfråga.

Att renhållning är viktigt för alla är också anledningen till att vi har satt samman tidningen du just nu håller i handen. Det händer mycket inom renhållningen och vi vill passa på att förklara hur vissa delar av vår verksamhet fungerar. Vi vill även berätta om vår verksamhet så att du ska få en ökad förståelse varför du är så viktig för att renhållningen,

med allt vad det innebär, ska fungera så bra som möjligt.

Till skillnad mot många av de tjänster som Söderhamn Nära har, kräver renhållningen ett visst engagemang. Vatten, fjärrvärme, el och bredband kommer i rör och ledningar och du behöver i princip aldrig fundera på att det ska fungera. Renhållningen, däremot, skulle aldrig fungera om du inte engagerade dig. Du måste ställa ut dina kärl, du ska källsortera ditt avfall och du måste åka till återvinningsstationen eller till Långtå ÅVC för att lämna avfall, där du dessutom måste sortera ditt avfall i olika fraktioner.

Det krävs alltså en hel del från dig och det fungerar väldigt bra. Utan ditt och andras engagemang i avfallsfrågan skulle vårt arbete inte fungera. Betydligt mindre mängder skulle återvinnas och vår gemensamma miljö skulle ta betydligt större skada.

Därför vill jag avsluta med att tacka er alla för ert stora engagemang.

*Veronica Henriksson
verksamhetschef
Vatten & Renhållning*

En bekvämare vardag ges ut av Söderhamn Nära och når alla kommuninvånare och företag i Söderhamn som samhällsinformation.

Redaktör: Gunnar Lidén, tel 0270-751 26, e-post gunnar.liden@soderhamnara.se

Text, bild och layout: Per Arvelin och Gunnar Lidén.

Vi tar hand om ditt trädgårdsavfall

För tredje året i rad erbjuder Söderhamn Nära hämtning av trädgårdsavfall i centrala Söderhamn, Vågbro och Stugsund.

- Det här har visat sig vara ganska populärt och vi får hela tiden fler villaägare som ansluter sig, säger Peter Nilsson, teamledare på Långtå återvinningscentral.

Är du en av alla villaägare som har problem med att bli av med trädgårdsavfallet, och som i brist på annat lägger det i högar bakom garage och bodar? Då kan den här tjänsten vara något för dig.

- Den enda begränsning vi har är att du måste bo i centrala Söderhamn, Vågbro eller Stugsund. Att vi har valt dessa områden beror på att vi måste vara effektiva med våra resurser. Vi har tyvärr varken tillräckligt med personal eller fordon för att kunna utöka tjänsten ytterligare, säger Peter Nilsson.

Att få sitt trädgårdsavfall hämtat är mycket enkelt. Det enda du behöver göra är att anmäla dig till oss på telefon 0270-766 10 eller via e-post: kundservice@soderhamnara.se.

Därefter levererar vi ett 370-liters kärl som du använder för ditt trädgårdsavfall. Du kommer även att få en enkel instruktion och ett hämtschema, så du vet vad du får lägga i kärlet och när du ska ställa fram det.

Tjänsten kostar 200 kronor i månaden och du förbinder dig att delta under hela perioden. Säger du inte upp tjänsten kommer den att övergå till ett löpande abonnemang, men du debiteras inget för perioden november till april.

- Bor du i något av dessa områden och vill få ditt trädgårdsavfall hämtat sammanlagt tio gånger, två gånger i månaden i maj, juni, september och oktober samt en gång i månaden under juli och augusti, tycker jag absolut att du ska kontakta oss på renhållningen, säger Peter Nilsson.

... och det är vi som gör tidningen

Per Arvelin

Gunnar Lidén

Nu är Kretsloppsplanen på plats

Gunilla Jonsson, miljöstrateg i Söderhamns kommun.

Efter ett stort och gediget arbete med att ta fram Söderhamns Kretsloppsplan, är den nu fastslagen i kommunfullmäktige. Kretsloppsplanen har engagerat tjänstemän, politiker, myndigheter, företag och föreningar och kommer att förändra synen på avfall i grunden.

Alla kommuner måste upprätta en Avfallsplan som beskriver hur kommunen och renhållningsorganisationen kommer att arbeta med renhållningsfrågorna under de kommande åren.

Det är inget konstigt med det och det är på inget sätt nytt. Vad som däremot är nytt är att man nu har tagit ett betydligt större grepp om vad avfall är och framförallt hur man ska kunna minska på avfall och i möjligaste mån återvinna avfall på bästa sätt.

Därför har Avfallsplanen blivit en Kretsloppsplan, där man tar avstamp i FN:s globala hållbarhetsmål och kokar ner dem till lokala miljömål. För att detta ska bli så effektivt som möjligt samarbetar Hälsinglands kommuner i en till stora delar gemensam kretsloppsplan, men som ändå ger stort utrymme för egna initiativ för kommunerna att genomföra sina idéer.

- Det som är så bra med att vi får en kretsloppsplan är det lyfter avfallsfrågan till en ny nivå. Nu blir det lättare att sätta avfallet i ett sammanhang där det kan ses som den resurs det faktiskt är, säger kommunens miljöstrateg, Gunilla Jonsson.

Ett stort fokus i den nya Kretsloppsplanen är att skapa en cirkulär ekonomi där avfallet i möjligaste mån ska ses som en del av ekonomin och inte en restprodukt. Alla varor och produkter som vi producerar ska i möjligaste mån lyftas upp ett trappsteg i avfallstrappan. Kretsloppsplanen tar även upp nedskräpning på allmän plats och i naturen, något som tidigare inte funnits med i Avfallsplanen, men som vi nu måste förhålla oss till.

Kretsloppsplanen berör oss alla på ett eller annat sätt, eftersom det är den som sätter ramarna för hur vi ska

förhålla oss till vår konsumtion och det avfall som vi trots allt producerar. Förutom att den tar upp avfallsfrågan i stort och även på detaljnivå i vissa fall, ställer den högre krav på oss invånare, företag och organisationer. Den största organisationen, Söderhamns kommun, är även den som kommer att bli mest berörd. I egenskap av just kommun kommer kraven på efterlevnad att bli stora.

- Återvinning och återbruk kommer att vara ledord i framtiden. Alla inom kommunkoncernen kommer att behöva tänka till. Det kan vara så pass enkla saker som ökad källsortering, till att fundera på om man behöver handla nya kontorsmöbler, säger Gunilla Jonsson.

Kretsloppsplanen har varit på samsråds- och remissrunda och är nu fastslagen i kommunfullmäktige.

Underlätta för våra chaufförer

Att köra sopbil kan vara besvärligt på vissa platser och extra besvärligt kan det vara på vintern. Ibland är det helt enkelt inte möjligt att ens ta sig fram till kärLEN.

Förutom att svårframkomliga vägar kan försena sophämtningen är det ett arbetsmiljöproblem för chaufförerna. Därför är det viktigt att du som ansvarar för en enskild väg fram till en fastighet håller den plogad och sandad på vintern och att du på sommarhalvåret tar bort lågt hängande grenar.

För att underlätta arbetet med att tömma dina kärL ber chaufförerna dig

tänka på följande punkter:

- Det viktigt att kärLEN ställs fram på rätt sätt. Tänk på att ställa ut kärLEN med hjulen mot fastigheten.
- Har du fler än ett kärL ska det vara en meters mellanrum mellan kärLEN.
- Det måste även vara en meters utrymme bakom kärLEN. Ställ dem inte mot staket, stolpar, elskåp, häckar eller parkerade bilar.

• SopkärLET får inte överfyllas. Locket måste gå att stänga, annars riskerar soporna att ramla ner på marken.

• Se till att marken under kärLET är plan, kärLET välter annars lätt vid hanteringen. Detta är särskilt viktigt vintertid.

• Ställ fram kärLET kvällen innan tömningsdagen. Sophämtningen pågår under hela dagen och kan börja tidigt på morgonen och du riskerar att sopbilen redan åkt förbi om kärLET inte står ute i tid.

• Sophämtningen kan också senareläggas så låt kärLET stå kvar ute tills sopbilen kommit.

Förpacka rätt

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har klassat renhållning som en samhällsviktig verksamhet.

Det är bra, för i en situation då smitta – oavsett av vilket slag – sprids bland befolkningen är det viktigare än någonsin att avfallshanteringen fungerar och att chaufförer och driftpersonal förblir friska.

Du kan hjälpa till genom att göra tre enkla saker.

1. Se till att dina sopor är korrekt förpackade.
2. Ställ inga soppåsar bredvid sopkärLET.
3. Överfyll inte ditt sopkärL.

Stina ser inga hinder

Redan som barn visste Stina Persson att hon ville bli lastbilschaufför, men är man döv sedan födseln är det långt ifrån en självklarhet att man ska kunna uppfylla den drömmen.

Men för drygt fyra år sedan ljusnade läget.

Nya regler gjorde det möjligt för personer med hörselnedsättningar att utbilda sig till yrkeschaufförer. Stina och hennes syster, Marta, som också är döv sedan födseln såg nu en möjlighet att skaffa sig de körkort som tidigare var omöjliga för dem att få.

Systrarna kom in på en utbildning för yrkeschaufförer i Hudiksvall och med hjälp av en gemensam tolk tog de sina efterlängtrade körkort. Med körkortet i handen sökte Stina praktik på Söderhamn Nära.

- Det ledde sedan till sommarjobb, ett vikariat och till sist fast anställning, säger Stina.

Nu har Stina varit på renhållningen i närmare fyra år och under den första tiden körde hon enbart återvinningsbilen. Därefter gick hon över till att köra sidlastare och i dag kör hon både sid- och baklastare på de södra rutterna.

- Men jag föredrar att köra baklastaren för då får man kliva ut och röra på sig mer, säger Stina.

Att vara yrkeschaufför och döv ser Stina inte som något som helst hinder.

- Jag tycker att det fungerar lika bra för mig som för dem som hör. Jag har väldigt utvecklad känsel och jag har lärt mig att alltid vara uppmärksam, det kompenserar att jag inte kan höra. Dessutom finns det ju instrument i bilen och särskilt varvräknaren som hjälp, säger hon.

Att träffa folk i jobbet är inte heller något problem. Stina har alltid papper och penna med sig och med hjälp av det och lite kroppsspråk brukar det alltid lösa sig.

På fritiden ägnar Stina i stort sett all tid åt sina fem hästar som hon äger tillsammans med Marta. Hästarna är det största intresset och tillsammans med systemtränare och tävlar hon i hoppning, dressyr och fälttävlan.

Stina Persson kör både sid- och baklastare och trivs alldeles utmärkt med det.

Stina tillsammans med två av sina älskade hästar, Prince of King Louie och Magic Sky.

Matavfall i fritidsområden

Söderhamn Näras matavfallsprojekt är nu inne i sin sista fas i och med att i stort sett alla ägare av fritidsfastigheter har fått erbjudande om att sortera ut matavfall. I år kommer alla som har egna fritidskärl samt de som har gemensamma kärl få möjlighet att sortera ut matavfall.

- Erbjudande om att delta har gått ut och vi har fått in väldigt många svar redan. Av svaren att döma är de allra flesta intresserade av att sortera ut sitt matavfall, säger Catrine Eriksson Lovén, som arbetar med matavfallsprojektet.

Nästa år kommer fastighetsägare i de områden där Söderhamn Nära planerar att anlägga underjordsbehållare att få erbjudande. Anledningen till det dröjer till nästa år är att renhållningen för närvarande håller på att projektera för var underjordsbehållarna ska placeras.

För att underlätta för alla fritidshusägare att snabbt och enkelt komma igång med utsortering av matavfall har renhållningen placerat ut blå 660 liters-kärl väl synligt på strategiska platser.

- I kärlden har vi lagt ett startpaket med en påshållare, en påsbunt med 80 påsar samt en enkel lathund om hur du ska sortera ditt matavfall. Utredning av utrustning kommer att pågå under hela sommaren och finns det inte ett stort blått kärl med utrustning i närheten av din fastighet så kan du alltid hämta utrustning i byggnaden för farligt avfall på Långtå, säger Catrine Eriksson Lovén.

Fritidsägare med egna kärl kommer att få sina bruna kärl utkörda och all utrustning ligger i kärlden.

Catrine Eriksson Lovén.

Några rader om underjordsbehållare

Underjordsbehållare för restavfall och matavfall har blivit allt vanligare de senaste åren. Söderhamn Nära har placerat ut underjordsbehållare på en rad platser, framförallt i våra fritidsområden.

Underjordsbehållarna har ersatt de gröna 660 liters-kärlden och på varje plats där vi bytt ut dem har det resulterat i betydligt mindre nedskräpning och mindre felsorterat avfall.

- Underjordsbehållarna signalerar att de bara är till för restavfall och matavfall. Eftersom de är försedda med luckor kan man inte slänga grovsopor och annat som inte hör dit, säger Clas Nordin, avdelningschef på renhållningen.

En annan fördel med underjordsbehållarna är att de tar mindre plats och att de inte luktar lika mycket som de gamla kärlden. De rymmer med sina fem kubik dessutom betydligt mer, även de mindre underjordsbehållarna för matavfall är tillräckligt stora för att ta hand om allt avfall mellan tömningarna.

Söderhamn Nära planerar att fortsätta utbyggnaden av underjordsbehållare och de kommer att dyka upp på fler platser de närmaste åren.

- Vi tar det i den takt vi hinner. Det är inte bara att gräva ner en underjordsbehållare var som helst, de är ganska stora och markförhållandena måste vara de rätta. Vi måste dessutom komma överens med markägarna att få ställa dit dem, säger Clas Nordin.

Clas Nordin tillsammans med ett par underjordsbehållare som väntar på att placeras ut på någon lämplig plats.

För mycket skräp i muggen - toaletten är ingen sopkorg!

Allt skräp som spolas ner i toaletter och avloppen är avfall och ska behandlas som avfall. Att spola ner skräp (allt utom kiss, bajs och toapapper) riskerar att orsaka stora kostnader och obehag för enskilda fastighetsägare eftersom det kan sätta igen avloppet med översvämning som följd.

Nerspolat matavfall kan locka råttor till avloppet, och det har till och med hänt att råttor kommer upp ur toaletter inne i bostäder! Det ställer också till driftproblem på vägen till reningsverket, då mycket av det som spolas ner kan fastna i pumpar, orsaka stopp och att avloppsvattnet rinner ut i våra vatten i stället. Särskilt problematiskt är föremål som är sega och långa då de lindar sig runt axlar och fastnar i pumpar, exempelvis våtservetter, tandtråd, tamponger, strumpbyxor och hår!

Det är dessutom en mycket onödig omväg för avfallet att hamna där det ska. Det vill säga i sopbilen.

Förra året tog Söderhamn Nära bort cirka 18 ton skräp från rens gallren i kommunens avloppsreningsverk, en mängd som ligger ganska lika år från år. Det motsvarar ungefär 7 000 mjölkförpackningar fyllda med skräp, den mängden borde ganska lätt kunna minskas.

- Hushållspapper, våtservetter, tops, tamponger, portionssnus strumpbyxor och hår är tyvärr vanliga fulspolningar. Många känner inte till att det bara är toalettpapper som lätt kan lösas upp i avloppet och därför är det enda papper som ska spolas ner i toaletten, säger Johanna Weglin Nilsson på Söderhamn Nära.

Våtservetter är ett särskilt stort problem, då många tror att de kan spolas ner i avloppet. Det är jätteviktigt att våtservetterna slängs i en sopkorg, som man alltid ska ha på toaletten!

Vi tar våra avlopp för givna. De ska helt enkelt bara fungera, vi vill att allt

Johanna Weglin Nilsson

vi spolar ner ska försvinna, enkelt, smidigt och bekvämt. Men när det blir stopp i avloppen påminns vi snabbt om hur viktiga de är och det är i stort sett alltid vi själva som är orsaken till att det blir stopp.

Skräpet vi spolar ner orsakar driftstörningar med utsläpp av orenat avloppsvatten som följd. Även det färdigrenade vattnet påverkas med förhöjda halter av gifter och mikroplast.

Att spola ner tops, bomullstussar och annat småskräp är illa nog. De stora problemen, speciellt för pumparna i avloppsnätet, uppstår när det slängs större föremål som våtservetter, tamponger, tandtråd, hår, strumpbyxor, bindor, blöjor, kasserade underkläder och annat som kan fastna, då kan det bli stora och ofta kostsamma haverier.

Kostnaderna för att åtgärda detta kan bli höga och är i grund och botten en helt onödig kostnad. Det kan dessutom bli dyrt för fastighetsägaren eftersom ansvaret kan falla på fastighetsägaren, beroende på var i avloppsnätet problemen med felpolningarna uppstår.

- Det är bekymmersamt att det slängs så stora mängder skräp i våra avlopp. Vi borde kunna bli bättre på att göra rätt. Vi har skickat ut information i de områden som är värst drabbade. Det brukar hjälpa ett tag, sedan återkommer problemen. Även hushåll med enskilda avlopp bör tänka på vad de spolar ner, eftersom slammet från trekammarbrunnar behandlas i den kommunala anläggningen, säger Johanna Weglin Nilsson.

Det är också viktigt att lämna in flytande farligt avfall på Långtå, kasserade läkemedel på apoteket och om du är konstnär – aldrig spola ner färgvatten i avloppet. Konstnärsfärger kan innehålla särskilt skadliga ämnen som kadmium och andra tungmetaller. Tvättvatten för penslar kan samlas upp i en glasburk och lämnas in som farligt avfall på Långtå.

Förhoppningsvis kommer trenden att vända och framtida statistik visa att vi slutat kasta saker som inte hör hemma i avloppet.

Lämna ditt ris hos oss

Våren är här och snart ska träd beskäras och buskar klippas. Trädgårdarna blir fina men det blir också en hel del ris att ta hand om. På Långtå kan du slänga allt ditt trädgårdsavfall oavsett om det är ett nedsågat träd, ris från buskar eller hopkrattat fjolårsgräs.

Har du ris och annat trädgårdsavfall som du vill frakta till Långtå, men inget lämpligt sätt att göra det på, är du välkommen att låna vår gallerförsedda släpvagn som är avsedd för just trädgårdsavfall.

Släpvagnen bokar du på vår hemsida, soderhamnara.se.

Släpvagnen får enbart användas till att transportera trädgårdsavfall och du får helt kostnadsfritt låna släpvagnen i två timmar per tillfälle.

Ris och annat trädgårdsavfall är en helt avgörande ingrediens när man ska kompostera avloppsslam från våra reningsverk, vilket vi gör på Långtå. Genom att blanda in ris, flis och andra växtdelar får slammet en mycket bättre struktur, man kan säga att det blir "luftigare", vilket gör att mikroorganismerna som sköter komposteringen trivs och kan göra sitt jobb. Den färdiga kompostjorden används sedan till att sluttäcka deponier på Långtå.

Visste du det här om RENHÅLLNING?

Svenskarna återvinner nästan 50 procent

STATISTIKEN FÖR 2019 från Eurostat visar att mängden kommunalt avfall har minskat något sedan rekordåret 2008, då varje invånare producerade 518 kilo.

Danmark ligger alltså i topp med 844 kilo per invånare och rumänerna genererar minst avfall med sina 270 kg. Genomsnittet för EU landar på 505 kg.

Materialåtervinning är den behandlingsmetod som ökat mest de senaste fem åren. Om vi inkluderar kompostering är det 239 kg per person – 47,3 procent – som återvinns. Motsvarande siffra för Sverige är 46,6 procent.

Se till att öppna säcken först

På Långtå återvinningscentral kan du enkelt och bekvämt sortera avfall i olika fraktioner. Eftersom det är populärt att använda plastsäckar för avfallet får vi in väldigt många sådana i våra containrar. Det här innebär två problem för verksamheten på Långtå.

Det ena är att förslutna plastsäckar är ett arbetsmiljöproblem eftersom personalen inte har en aning om vad som finns i säckarna, vilket i sin tur innebär att det kan ligga saker i dem som man kan skada sig på i samband med hanteringen.

Det andra är att säckarna försvårar källsorteringen, eftersom det händer att det ligger felsorterade saker i säckarna.

För att förbättra arbetsmiljön för personalen och samtidigt öka utsorteringen har man på renhållningen beslutat att alla säckar i fortsättningen ska öppnas upp och innehållet sorteras och töms i rätt container.

Är du osäker på hur du ska göra med innehållet i dina säckar är du välkommen att fråga personalen på återvinningscentralen, de hjälper gärna till så att det blir rätt.

Så här fungerar det på Långtå ÅVC

Återbruk

Återbrukscontainern på Långtå drivs av ideella organisationer som samlar in saker de kan sälja vidare. Här kan du lämna sådant som är helt och fortfarande fungerar.

Farligt avfall

Här lämnas alla kemikalier, oljor och färgpytsar samt all elektronik, lampor och batterier. Vid miljöstationen finns alltid personal som kan hjälpa dig. Här hämtar du även matavfallspåsar.

Våg

Allt som kommer till Långtå vägs. Det gäller våra egna insamlingsfordon lika väl som externa in- och utleveranser.

Kontor & reception

Receptionen är alltid bemannad och här får du all hjälp du behöver.

Lämna in dina textilier

Söderhamn Nära har sedan hösten 2019 ett samarbete med biståndsorganisationen Human Bridge och därför ser vi gärna att du lämnar in dina gamla avlagda kläder, handdukar, sängkläder och övriga hushållstextilier till oss.

Stora vitvaror

Här lämnar du spisar, spisfläktar, diskmaskiner, tvättmaskiner, torktumlare, torkskåp och manglar.
Kylar, frysar och värmepumpar, det vill säga produkter som innehåller köldmedium ställs på separat ställe (se skyltning).

Jord och sten

Ris

Långtå är Söderhams återvinningscentral och hit fraktas allt avfall i kommunen. Varje år tar återvinningscentralen emot cirka 25 000 ton avfall. Av allt som kommer in på Långtå går runt 90 procent ut genom grindarna igen, för att sedan återvinnas till nya produkter eller till energibränsle. Det som blir kvar är en liten del som slutdeponeras, där det enda som får deponeras är oorganiskt material som sten, betong och annat som inte påverkar miljön.

På Långtå arbetar sju personer med att ta om hand om, väga och sortera avfallet i olika fraktioner innan det fraktas vidare till förädling runt om i landet.

Kommunens fyra insamlingsfordon och återvinningsbilen utgår från Långtå och de bemannas av sammanlagt sex personer. Renhållningen hämtar hushållssopor och källsorterat matavfall måndag-fredag året runt, även när dessa infaller på en helgdag.

Grovavfall och förpackningar

På återvinningscentralen finns containrar för alla sorters förpackningar och grovavfall. Allt är väl uppmärkt så att det ska vara lätt att sortera rätt.

Linda Stark, projektledare.

Rättvisare debitering på gång

För cirka två år sedan satte renhållningen upp en fordonsläsare på Långtås återvinningscentral, ÅVC. Från början i syfte att få bättre kontroll över antalet besökare och när de besökte återvinningscentralen. Nu pågår ett projekt för att utöka användningen av fordonsläsaren med koppling till ett system för automatisk debitering.

- Som det är i dag är det vissa näringsidkare som betalar och gör rätt för sig, samtidigt som andra lämnar verksamhetsavfall utan att betala. Eftersom verksamheter inte får lämna avfall gratis på ÅVC, använder vi den här tekniken för att minska manuell

administration för våra medarbetare men framförallt skapa en rättvisare hantering för alla våra besökare, säger Linda Stark som leder projektet med att införa automatisk debitering för verksamhetsbesök.

Att ha en rättvis debiteringsmodell för näringsidkare som lämnar avfall är något som alla renhållningsorganisationer strävar mot. Vissa har separata infarter för näringsidkare, andra har grindar med passerkort och allt fler väljer nu även automatiserad lösning med fordonsläsare.

- Fördelarna med fordonsläsare är att hela kedjan från besök till betalning kan automatiseras för de som lämnar verksamhetsavfall på själva ÅVC. Det ska tilläggas att registreringen av varje privat fordon anonymiseras av syste-

met, så det är säkert även enligt GDPR, säger Linda Stark.

Förutom rättvisaspekten är det viktigt att få ordning på debiteringen så att den blir rättvis. En del av taxan för hushållsinsamling bekostar nämligen återvinningscentralen, men dit hör inte verksamhetsavfall. Samtidigt står det för en betydande del av den sammanlagda mängden avfall som kommer in via Långtås ÅVC varje år.

- Vi har ännu inte beslutat vad besöksavgiften ska vara, men alla näringsidkare i kommunen som producerar avfall på grund av sin verksamhet kommer att få ytterligare information om hur det hela ska fungera, säger Linda Stark.

Systemet med automatisk fakturering beräknas vara i drift vid årsskiftet.

Nu måste vi minska felsorteringarna

För drygt åtta år sedan började vi med utsortering av matavfall i Söderhamn. Anledningen var att vi skulle bidra till energiåtervinning av biogas och biogödsel genom rötning av matavfall.

Mottagandet hos söderhamnarna var väldigt positivt och omkring 95 procent av alla hushåll anmälde sitt intresse för att sortera ut matavfall. Nu ser det tyvärr inte lika bra ut. Det är fortfarande lika många som har ett brunt matavfallskärl, men mängden matavfall i dem har minskat markant.

- Vi har tyvärr även märkt en ökning av felsorteringar i matavfallskärlen och det är inte bra, säger avdelningschef Clas Nordin på renhållningen.

Det enskilt viktigaste att tänka på när det kommer till utsortering av matavfall är att det inte får finnas något annat än just matavfall i kärlet. Alla föroreningar i form av plast och annat, även väldigt små fragment, försämrar möjligheterna att tillverka biogas och biogödsel.

- Problemet med föroreningar börjar bli så stort att vi får skicka hela lass med matavfall till förbränning på grund av att det är för mycket felsorteringar, säger Clas Nordin.

Lappar vid felsortering

För att få bukt med den ökande graden av felsorteringar har renhållningen startat ett projekt i syfte att förbättra renheten. Mycket handlar om att påminna om vikten av att göra rätt, men det innebär även att man kan komma att ta till mer drastiska åtgärder.

- Vi kommer helt enkelt att titta i matavfallskärlet för att se att det inte ligger annat än matavfallspåsar i dem. Det här är inget som vi tycker är roligt, särskilt med tanke på att det egentligen inte alls skulle behövas om alla använde kärlet på rätt sätt, säger Clas Nordin.

Kärl som visar sig innehålla felsorteringar kommer att lappas med information om att det är felsorterat. Upprepas detta en andra gång kommer kärlet inte att tömmas och vid en tredje upprepning kommer matavfallskärlen att tas bort och fastighetsägaren kommer att läggas om till en annan taxa.

- Det kan kanske kännas som en drastisk åtgärd, men vi måste få stopp på felsorteringar och de som inte använder matavfallskärlen på rätt sätt får helt enkelt finna sig i det. Samtidigt hoppas vi att det inte ska behöva gå så långt eftersom utsorteringen av matavfall är en väldigt viktig del av vårt återvinnings- och kretsloppsarbete, säger Clas Nordin.

Visste du det här om RENHÅLLNING?

Obligatoriskt återbruk i Danmark

DET SKA FINNAS insamling för återbruk av möbler, prylar och kläder på alla danska återvinningscentraler.

Det är ett resultat av den politiska överenskommelsen om en grön avfallssektor och cirkulär ekonomi.

I första hand ska det som samlas in göras tillgängligt för privata aktörer, därefter för frivilligorganisationer.

Först i tredje hand kan kommunerna bygga upp egna återbruksbutiker eller skänka prylarna till socioekonomisk verksamhet.

931 miljoner ton

SÅ MYCKET MATAVFALL SLÄNGDES under 2019 enligt FN:s Food Waste Index Report. 17 procent av all mat som finns tillgänglig för konsumenter – i affärer, hushåll och på restauranger – hamnar i soporna.

Returträ - en viktig resurs

Returträ är en viktig och återvunnen energiresurs. Används returträ på rätt sätt vad gäller kvalitet, renhet och sammansättning är det en mycket effektiv energikälla. Söderhamn Nära använder årligen cirka 10 000 ton returträ i kraftvärmeverket på Granskär. Det motsvarar 22 000 MWh, vilket i sin tur motsvarar 2 200 kubikmeter olja. Returträ är alltså en viktig resurs, men för att det ska vara en resurs måste det även hanteras som en sådan.

För att säkerställa att vi får returträ av rätt kvalitet måste det hanteras på rätt sätt från början. Redan vid det tillfälle där rivningsvirke eller överblivna träprodukter samlas ska det sorteras. Har du varit noga med sorteringen underlättar du dessutom för personalen på

Långtå, samt skonar flismaskinerna från att skadas av metall, betong och annat som inte ska finnas med.

Exempel på sådant som inte får finnas med när vi tar hand om ditt returträ är: Betong, tegel, klinker, keramik, tjärprodukter, kablar, jord, alla typer

av isolermaterial, PCB-produkter samt impregnerat trä.

En mer detaljerad lista på vad som inte får förekomma i returträ hittar du på vår hemsida.

Att lämna returträ på Långtå är billigt för företag och gratis för privatpersoner och det är så vi vill ha det, men det förutsätter även att det returträ som vi får in håller den kvalitet som krävs. Problemen med felsorteringar har tyvärr ökat vilket medför extra arbete för personalen på Långtå som måste sortera ut felsorterat material.

Returträ med allt för stora föroreningar måste dessutom klassas om till fraktionen övrigt brännbart, som har en hanteringsavgift som är mer än tio gånger högre än den för returträ.

När du kommer till Långtå med ditt returträ och är osäker på om det håller rätt kvalitet eller inte, är du alltid välkommen att ta kontakt med vår personal. De har stor vana av att klassificera material och de hjälper dig gärna att så att rätt fraktion hamnar på rätt ställe. Du kan även gå in på vår hemsida under renhållning och läsa mer om återvinning av returträ.

Pant på latrinkärl

I Söderhamns kommun finns sammanlagt 70 skåp för latrinkärl och varje år hämtar personal från renhållningen närmare 1 000 latrinkärl.

Ett riktigt skitgöra på ren svenska.

- Den här hanteringen vill vi förbättra, inte minst för att det är ett arbetsmiljöproblem för oss som ska hantera kärnen, säger Ulf Andersson som ansvarar för transporter på renhållningen.

Så länge Söderhamn Nära har haft latrinskåp utställda i fritidsområdena har det varit ett problem. Dels för att det tar väldigt mycket tid att tömma dem, vilket görs flera gånger per år, dels för

Ulf Andersson ansvarar för transporter.

att det är en hantering som är allt annat än trevlig för dem som ska utföra det.

- Vi ska heller inte sticka under stol med att kärlskåpen även missbrukas. Det finns folk som ställer dit kärl med trasiga lock och till och med säckar. Det förstår vem som helst att det inte är okej, säger Ulf Andersson.

För att få bättre ordning på hanteringen av latrinkärl har Söderhamn Nära ett pantsystem som innebär att du får ett nytt gratiskärl i retur för det gamla. När det är dags att tömma kärlet åker du själv till Långtå med det och får ett nytt i retur, utan kostnad.

- Du visar personalen att du har ett kärl med dig och sedan ställer du det på en angiven plats. Därefter får du ett nytt kärl att ta med dig, säger Ulf Andersson.

Alla kärl som användas i Söderhamn Näras pantsystem är godkända för latrinhantering.

- De är dessutom uppmärksamma så vi vet att det är rätt kärl som används, säger Ulf Andersson.

Väljer du istället att lämna ditt kärl i ett latrinskåp kostar det 484 kronor att köpa ett nytt kärl. Dessa finns till försäljning på Långtå och hos återförsäljare i Söderhamn.

Fortsatt högt tryck på lördagar

I september 2020 började vi med lördagsöppet på Långtå ÅVC, varje helgfri lördag mellan klockan 10.00 och 14.00.

En satsning som verkar ha gått hem bland söderhamnarna. Varje lördag sedan dess har en strid ström av besökare letat sig upp till Långtå för att göra sig av med allehanda avfall.

Eftersom det här är ett relativt färskt projekt kan vi än så länge inte få fram någon besöksstatistik på årsbasis. Men om vi gör en jämförelse mellan september-oktober 2019 och samma period 2020 kan vi se att antalet besökare ökat från 15 000 till 16 500. Under våren 2021 har vi i snitt haft cirka 300 besök varje lördag. Ett tydligt tecken på att behovet av lördagsöppet är stort.

Om du planerar att besöka Långtå en lördag framöver kan det vara bra att tänka på att trycket är som störst på morgonen när vi precis har öppnat. Kom gärna lite senare under dagen om du vill undvika trängsel, vilket är särskilt viktigt i dessa pandemitider.

Släng inte mat i onödan

Vi producerar en hel del avfall i onödan och det kanske onödiga och mest kostsamma är all den enorma mängd prima mat som vi slänger. Enligt en enkät som Livsmedelsverket gjort kastar vi cirka en tredjedel av all mat som produceras. Matsvinnet finns i alla led från tillverkaren via handlaren till oss som köper maten.

De flesta av oss vet att vi kastar för mycket ätbar mat, men väldigt få av oss gör något för att minska matsvinnet. Den rådande sanningen om mats hållbarhet tycks fortfarande vara att datummärkingen på förpackningarna är det som gäller, men det betyder inte med automatik att maten är oätlig dagen efter det datumet. Maten går i regel att äta långt efter bäst före datumet.

Däremot ska man inte blanda ihop "bäst före" med "sista förbrukningsdag". Det sistnämnda är en datummärking som handlar om säkerhet, livsmedel ska inte ätas efter passerat datum.

Det finns många skäl till att minska på matsvinnet och det första är kanske det mest uppenbara; maten går ju fortfarande att äta. Fungerar inte det argumentet så är det ju så att det kostar väldigt mycket pengar i onödan att slänga ätbar mat. Det är på riktigt pengar rakt ner i soppåsen. I slutändan kan det till och med påverka taxan för hushållsinsamling eftersom insamlingens kostnader bygger på vikter och volymer.

Genom att använda våra sinnen och lita på vårt omdöme kan vi med enkla medel minska matsvinn och avfallsmängder samtidigt som vi får pengar över till annat.

Här blir vårt matavfall till biogas

Varje år producerar anläggningen i Forsbacka ca 12 000 ton flytgödsel och 800 ton torrödsel. Allt gödsel hämtas av lantbrukare som använder det på sina åkrar.

Vid Ekogas biogasanläggning i Forsbacka, mellan Gävle och Sandviken, produceras varje dygn cirka 6 500 kubikmeter metanogas, som efter uppgradering motsvarar närmare 5 000 liter bensin.

- Dessutom produceras tusentals ton högkvalitativ biogödsel som används av lantbrukare runt om i länet, säger Ekogas Operativa chef Jonas Hellström.

Biogasanläggningen i Forsbacka invigdes 2017 och är en av landets modernaste anläggningar. I dag produceras biogas av matavfall från hushåll och verksamheter från Gästrikommunerna samt Söderhamn, Ovanåker och Bollnäs. För att få en så bra mix av rotbart material som möjligt blandas matavfall med trädgårdsavfall och fett från fettavskiljare. Förra året rötade anläggningen cirka 15 000 ton biologiskt avfall till biogas och biogödsel.

- Av detta bidrog matavfallsinsamlingen från Söderhamns hushåll och verksamheter med cirka 500 ton, säger Jonas Hellström.

Själva rötningsprocessen är kontinuerlig och kallas för termofil torrötning. Processen sker i en konstant temperatur på 53 grader, vilket är idealiskt för de mikroorganismer som ska omvandla matavfall till biogas. Inne i den 45 meter långa och hermetiskt tillslutna reaktorn blandas substratet med hjälp av stora skovlar samtidigt som det sakta transporteras genom reaktorn. Processen tar cirka en månad och hela tiden bildas rågas, samtidigt som substratet omvandlas till biogödsel. Det färdiga biogödslet separeras i en

flytande och en fast fraktion, där den fasta fraktionen genomgår en efterbehandling där alla föroreningar som plast, metall, glas och annat som inte ska finnas med i matavfallet siktas bort.

Rågasen som bildas i processen består av cirka 60 procent metan och 40 procent koldioxid. Rågasen leds vidare från reaktorn till en uppgraderingsanläggning där koldioxiden separeras från metangasen och kvar blir slutprodukten, en fordonsgas som består av 96 procent metan.

Fordonsgasen pumpas därefter till mobila gaslager som består av ett antal seriekopplade gastuber, som transporteras till publika tankstationer i Gävle.

- Biogödslet, den andra och minst lika viktiga slutprodukten, är ett högeffektivt och mycket miljövänligt alternativ till konstgödsel, framförallt eftersom det minskar användningen av fosfor, säger Jonas Hellström.

Nu är det lätt att sortera rätt

Att källsortera på rätt sätt kan ibland orsaka en del huvudbry. Det är inte alltid helt lätt att källsortera och veta vad som är vad och var det ska slängas.

Besöker du Långtå återvinningscentral finns det alltid kunnig personal som kan hjälpa dig, men hemma kan det vara svårare att sortera ut saker och ting i rätt hög. För att underlätta för dig att källsortera har vi på vår hemsida en mycket vältäckande och lättanvänd sorteringsguide. Vi har lagt in allt som tänkas kan i guiden och hur det bäst ska sorteras. Det enda du behöver göra är att skriva in ett sökord som passar på det du vill veta mer om så får du fram hur du bäst källsorterar det. Och inte nog med det, du får även information om vad det du slänger återvinns till.

Guiden, som hela tiden uppdateras med nya sökord, är ett samarbete mellan Söderhamn Nära, Hudiksvalls kommun, Ljusdals kommun och Nordanstigs kommun.

Vill du ha tillgång till sorteringsguiden i din telefon laddar du bara ner Söderhamn Näras app. Den hittar du både i Appstore och Google Play.

Nu ska öarna städas

Kommunens skärgårdsenhet har under många år hämtat avfall på öarna där kommunen har ett engagemang med gästbryggerier och gäststugor. Avfalls- och återvinningskärlen, som är till för bryggäster och övriga tillfälliga besökare, töms en gång i veckan under högsäsongen.

I samband med verksamheten har Skärgårdsenheten haft mycket kontakter med öborna och det har då framkommit att en hel del så kallat marint skräp finns ute på öarna. Med marint skräp menas fasta föremål och material som har tillverkats eller bearbetats av människor och som avsiktligt kastas eller oavsiktligt förlorats i den marina och kustnära miljön.

I sommar vill därför kommunen i egenskap av markägare och förvaltare av skärgårdsmiljön göra en insats för att få bort skräpet i samarbete med Söderhamn Nära. Det är helt i linje med

den nya avfallsplan (Kretsloppsplan) som kommunen tagit fram.

- Vi kommer att be öborna att plocka skräp som ligger i naturen på öarna, samt se över sina egna grovsopor, säger Carina Sjölin, driftledare på Skärgårdsenheten och som kommer att samordna och koordinera projektet.

Syftet med östädningen, utöver miljöaspekten, är att man ska hjälpas åt med att städa upp allmänna ytor för den allmänna och gemensamma trivsels skull. Allt insamlat skräp kommer sedan att lämnas ombord på kommunens båt Remmaren som hämtar upp skräpet på angiven tid och dag. När det väl är i land på kajen i Stugsund tar Söderhamn Nära hand om det och fraktar det till Långtå.

Projektet, som går under arbetsnamnet "Östädning" är ett helt nytt initiativ och årets arrangemang ska ses som ett pilotprojekt på ett begränsat antal öar.

-Vi gör det här på några öar där vi

redan i dag har avfallsstationer. Efter säsongen kommer vi att utvärdera det hela och om det faller väl ut så får vi se om det kan bli en fortsättning, säger Carina Sjölin.

Exakt vilken dag som östädningen kommer att ske på respektive ö är ännu inte klar, men man lovar att meddela datum, tider och platser för insamlat skräp i god tid innan.

- Det vi vet är att det kommer att ske under andra halvan av augusti. Vi kommer att gå ut med mer detaljerad information och även kontakta lokala hamnföreningar och andra ansvariga på de aktuella öarna, säger Carina Sjölin.

Här sker årets östädning från norr till söder:

Prästgrundet

Rönnskär

Enskär

Storjungfrun

Carina Sjölin, driftledare på Skärgårdsenheten.

Milda och Agnes som går i fyran på Stenbergskolan är ute och plockar skräp.

Alla plockar skräp

Under några dagar i slutet av april anordnade Håll Sverige Rent sitt årliga evenemang "Skräpplockardagarna". Syftet är dels att sätta fokus på nedskräpning i naturen dels att ge skolungdomarna i de yngre åldrarna, från förskolan upp till sexan, en praktisk övning med nedskräpning i fokus.

Klass 4A på Stentägtskolan städade hela Baggargatan och mer därtill.

Med påsar från Håll Sverige Rent letade sig barnen ut i naturen och längs gator och torg för att plocka skräp. Vissa kom tillbaka till skolan med fyllda kassar, andra lite mindre i sina. Men mängden skräp per elev är inte det viktiga, det viktiga är att alla ställde upp, och som de ställde upp.

- Det är helt fantastiskt vilket engagemang det har varit bland elever och lärare i år. För fem år sedan var det ingen som var med, förra året var det drygt 500 och i år har 24 skolor och förskolor anmält sammanlagt 2 000 elever. Det är ett svårslaget rekord, säger Anders Tång, Energi- och klimatrådgivare i Söderhamn, som varit med och arrangerat Skräpplockardagen.

Nu får vi hoppas att det här kan bli en fin tradition inte bara för att det plockas en massa skräp. Barnen kommer förhoppningsvis även att tala om för en och annan förälder om vikten av att inte skräpa ner. Det brukar ju inte sällan vara så, att barnen kommer hem och talar om hur ett och annat ska gå till på riktigt.

Hur farligt är ditt avfall?

I alla hem och på alla arbetsplatser uppstår farligt avfall. Även om det många gånger handlar om väldigt små mängder på varje enskild plats blir det sammantaget snabbt stora mängder. Det rör sig om tusentals ton årligen och allt måste tas omhand.

Se dig omkring i ditt eget hem eller på din arbetsplats så upptäcker du inom kort att där finns farligt avfall, ofta är det sådant man inte tänker på. Det är allt från nagellack och andra färgprodukter till lampor, lysrör, småelektronik, musikspelare, gratulationskort och batterier.

Ta batterier som exempel. När Söderhamn Nära gjorde en plockanalys på avfall för ett par år sedan kunde man räkna 4,7 batterier per 100 kilo avfall. Det kanske inte låter mycket vid en första anblick, men betänker man att Söderhamnarna producerar 6 000 ton avfall per år så blir det 282 000 batterier som inte tas om hand på ett korrekt sätt.

Det är väldigt många batterier, och det bara i Söderhamn.

Är du osäker på om en produkt är farligt avfall eller inte så är ett tips att du betraktar det som farligt avfall och tar med det till återvinningscentralen.

Där finns det alltid kunnig personal som tar hand om avfallet och ser till att det hamnar på rätt plats. För att lättare kunna avgöra om ditt avfall är att betraktas som farligt eller inte kan du även gå in i Söderhamn Näras sorteringsguide på soderhamn.se och kontrollera det.

För det viktigaste av allt när det kommer till farligt avfall är att det tas om hand på ett korrekt sätt och det börjar hemma hos dig och mig.

Du som besöker Långtå Återvinningscentral - tänk på vår personal och övriga besökare på området och låt lite på gasen.

När du sedan åker ut från området gäller stopplikten. Stanna vid skylten och kolla att kusten är klar innan du åker vidare.

Tack för att du visar hänsyn.

Ladda ner Nära-appen!

Äntligen kan du sluta snegla på grannarna för att komma ihåg när det är dags att ställa ut sopkärlen.

Ladda ner vår app och få en påminnelse i din telefon kvällen innan.

Du kan enkelt ställa in vilken eller vilka av följande tre aviseringar du vill få:

1. Tömningsdag - vilket innebär att du som villaägare får en påminnelse kvällen innan det är dags att ställa ut dina sopkärl.
2. Driftinformation - är precis som det låter. När vi lägger ut en driftstörning dyker den även upp i telefonen.
3. Nyheter - betyder att det plingar i din telefon så fort vi lägger ut en nyhet på vår hemsida.

När du har installerat appen kan du även:

- Få information om återvinningscentralens öppettider och var den finns
- Få karta, lista och vägbeskrivning för alla våra återvinningsstationer
- Hålla koll på öppettider för kundservice
- Fylla i kontaktformulär och flyttanmälan
- Teckna bredbandsavtal
- Via vår FAQ få svar på de vanligaste frågorna
- Logga in på Mina sidor för att få en överblick av din förbrukning och vilka tjänster du köper av oss (passa då samtidigt på att lägga till eller uppdatera din e-post-adress)

Appen finns tillgänglig för nedladdning i både App Store och Google Play.

